

Jak jsme si hráli.

Je jaro, vše kvete a pučí. Rozkvétají vzpomínky na mládí, i na vše milé. Tak i na Polabskou vrbu. Vzpomněl jsem si na letošní zadání. „Jak jsme si hráli.“ Dalo by se odpovědět velmi krátce. „Vždy se zápalem.“ Ale to by se nesměly vkrádat do mysli vzpomínky na ono bezstarostné dětství. A kde jsme si hráli? Na dvoře. Ale pěkně od začátku.

Představte si čtyřvchodový a čtyřpatrový činžák. Byty z obou stran. Do ulice, i do dvora. Teda do zahrady. Ta zahrada byla půdorysem větší než dům. Byla o rozměrech 25x80 metrů. Do baráku vedly hlavní vchody z ulice a nahoru se šlo do bytů. Dolu po schodech se sešlo do sníženého přízemí, okolo bytu obávané domovnice, potom kolem tmavých sklepů a s rozbušeným srdcem jste se ocitli na krásném dvoře. Tak chodili ti statečnější. Ti mladší, teda ze začátku i já, jsme volili cestu delší, ale pro nás bezpečnější. Oběhli jsme barák a na dvůr jsme vběhli postraní širokou uličkou mezi barákem a plotem, který odděloval náš dvůr od okolního světa.

Ještě prosím chvílku vydržte, než Vám vypočítám ten náš dvůr a potom si již můžeme hrát. Každý vchod měl svoji pomyslnou čtvrtinu, kde byl ve stráni kout s popelnicemi na dřevěné podestě a s velkým stromem. Byly to smuteční vrby, z jejichž větví se pletly pomlázky. Dále betonové sloupky s kovovou trubkou, kde jsme cvičili a hlavně, kde se napínaly šňůry na sušení prádla. A poslední, to nejdůležitější - dřevěná klepadla na koberce. Po celém dvoře měkká tráva, keře užitečné, voňavé, i ty na schovávanou. Také stromy a záhonky s květinami. Hranice byly pro nás děti opravdu pomyslné. Dospělí je uznávali při vynášení odpadků a k ochraně pořádku, pro který jsme my děti neměly kladný vztah. Takže to byl boj a dnes vím, že přátelský, tak zvaně usměrňující.

V pozdním odpoledni se dospělí scházeli na dvoře, každý se svojí kávou, pivem a židličkou. No a tímto už musím končit s tak zvanou předmluvou k tématu, „Jak jsme si hráli“.

Divím se, že bych mohl napsat útlou knížečku, o tom, co si vše ještě pamatuji. Dnes, když jsem vyslán na nákup, tak si taky vše

pamatuji. Dokážu to odříkat jako básničku, ale potkám sousedku, pozdravím ji „dobrý den“, poděkuji ji za hezký úsměv a po padesáti metrech volám ženě na mobil, proč jsem vlastně venku.

Prosím za prominutí, ale již k věci. Každý den začínal stejně. „Mami, jdu na dvůr“. Ano, oběhl jsem barák a někdy i statečně zkratkou. Na dvoře jsem zamířil ke klepadlu. Vždy k tomu našemu. Tam se dalo na něm ležet, sedět i cvičit. Tak u každého vchodu. Jak se nabaloval počet dětí, tak se vše uspořádalo podle stáří, či podle zálib. Takže chcete skákat panáka, nebo přes švihadlo? Hrát čáru, nebo kuličky? Nebo na vybíjenou, teda na jelena, či „rybičko, rybáři jedou,“ ale taky „škatule, škatule hejbejte se?“ Na fanty nebo na líbanou? Taky na klepadlech probíhala školení, kde nás ti starší a zkušenější zasvěcovali do životních příjemností, nebo jsme zpívali, či si říkali jen vtipy. Klepadla byla obsazena podle momentální situace. Některé bylo prázdné, neboť se v jeho blízkosti hrála nějaká dětská hra a nebo bylo až přeplněné, protože se probíraly problémy s líbáním. Co my jsme museli vynaložit důvtipu ohledně nějakého polibku. Dnes to mají muži jednodušší. Ráno v pět hodin potkáte slečnu-jak se řekne v ženském rodu psovod? Prostě potkáte ji v šeru před ranním rozbřeskem a po pozdravu ji oslovíte. „Teda slečno, (či madam) Vy máte hezkého pejska, můžu si Vás pohladit?“ No a při společné procházce ve třech. . . Promiňte, nechal jsem se unést, zase se vrátím do dětství. Naše hry byly opravdu dětské, milující, provokativní, soutěžící, obrané i krvelačné.

Hru na panáka, kde se hází kamínkem a skáče, či abecedu se švihadlem jistě znáte. Taky jsme se jako kluci někdy zúčastnili. To jen tak, abychom ukázali svoji dovednost. Ale dnes vím, že holky byly lepší. My jsme zase vynikali v kuličkách, ať už rovnou do důlku, nebo hru o zed'. Tohle je zase záležitost kluků, neboť holky necvrnkají, ale pouze šourají, což je myslím i dnes zakázáno. Taky jsme hráli ČÁRU. Ano, tu hru o peníze. Zde bych chtěl vysvětlit, kde jsme přišli k finanční hotovosti. Oproti hře o kuličky, které jsme získali od rodičů, jsme si peníze na čáru museli vydělat. Ano, měli jsme v okolí našeho bydliště několik objektů, teda lidí, kterým jsme za

„pár halěrů“ chodili nakupovat, nebo přinášeli oběd z nedaleké restaurace. Byly to osamocené ženy staršího věku, nebo místní švec o jedné noze.

Namalovali jsme čáru, teda úsečku asi metr dlouhou. Uprostřed jsme namalovali čtvereček asi 5x5 centimetrů a už vzduchem létaly halěře, tříhalěře a dokonce i pětihalěře. Kdo se trefil do toho čtverce, tak byl vítěz a vyhrál všechny peníze. Když byl čtverec prázdný, vyhrával ten, kdo mu byl nejbliže, ale jeho peníz se musel dotýkat čáry. Když bylo nerozhodně, záleželo na vyšší hodnotě. Ten potom bral všechny penízky mimo čáru. Ty, které se čáry dotýkaly, sesbíral, hromadně je vyhodil do vzduchu a vyhrál ty, které si určil, jestli orel, nebo panna. Potom vyhazoval v pořadí druhý a třetí a tak dále.

Ve hře na jelena jsme vytvořili velký kruh a uprostřed byl jelen, na kterého jsme stříleli míčem. Jelen uhýbal, ale když míč chytil, měl jeden život navíc. Když byl střelen, tak střelec šel dělat jelena.

To rybičky zase stojí v řadě vedle sebe. Naproti stojí rybář a na jeho konečné zvolání „rybičky, rybičky, rybáři jedou,“ se všichni proti sobě rozeběhnou. Koho rybář chytí, stane se taky rybářem a hra se opakuje, dokud jsou rybičky.

„Cukr káva limonáda čaj rum bum!“ Tohle rychle odříkával jeden vylosovaný, který stál čelem ke zdi. My jsme vyběhli z daleké startovní čáry, abychom se nepozorovaně dotkli zdi, než skončí ona říkanka. Na slovo „bum“ se vyvolávač otočil a my museli stát nehybně. Kdo se pohnul, ten se vrátil na startovní čáru. Komu se podařilo nepozorovaně dotknout zdi, teda plácnout vyvolávače, tak vyhrál a vyměnili si místa.

Ale jak se začalo šepřit a hrozilo, že už budeme muset jít domů a dodělat zapomenuté úkoly, tak nastal ten správný okamžik na krvavé koleno. To byl horor, to bylo to nejstrašidelnější kolem nás. Jinak všude okolo nás bylo vlídno a usměvavo. Dnes je krvelačno již od rozednění jak v televizi, tak skoro ve všech počítačích i pro předškoláky a zase je pomálu ten úsměv a vlídné pohlazení. Ale zpět k té hrůzostrašné hře. Určili jsme si mámu a dědka zvaného „Krvavé koleno.“ Ostatní jsme byly děti. Máma nás postupně posílala pro něco

do komory. Chodili jsme za keř, kde byl schovaný dědek a ten na nás vždy z nějaké strany vybafl. To bylo křiku a někdy i nefalšovaného. Každý přiběhl k mámě s tím, že v komoře straší. Máma nás vtipně chlácholila, že to nic, že to byla myška, nebo tátovy montérky, či dědečkovy zuby. Čím vtipnější hloupost, tím více smíchu mezi námi. Nakonec šla do komory máma a nastal dialog s dědkem.

„Kdo jsi?“

„Krvavé koleno.“

„Co chceš?“

„Děti.“

„Co s nimi budeš dělat?“

„Sežeru je.“

A tak dál a dál. Čím strašidelnější a vtipnější byly otázky a odpovědi, tím byla hra napínavější. Nakonec se máma s dědkem domluvili, kdy si pro nás děti „Krvavé koleno“ přijde. Pošeptali si hodinu od jedné do dvanácti. My jsme se potom chytily za ruce a chodili jsme dokola, nebo jsme si sedli do kruh s říkankou. "První hodina odbyla, lampa ještě svítila. Druhá hodina odbyla, lampa ještě svítila." Když došlo k určené hodině, máma vykřikla - „lampa zhasla.“ Dědek mezi nás vběhl a snažil se nás co nejvíce pochytat. To bylo křiku, řevu a vřískotu. A taky ta krvavá kolena. Když jsme chodili dokola, tak jsme se při rozběhnutí jen srazili, ale když jsme ze sedu vstávali a ještě v předklonu utíkali, tak to někdy někdo odnesl odřeným kolenem. Ten kdo byl chycen, vypadl ze hry a potom z klepadla sledoval pokračování hry dokud „nedošly“ děti. No a ten s odřeným kolenem se domu došoural pro ošetření kysličníkem a přišel se nám potom pochlubit s náplastí, která byla při našich hrách v každé rodině, vždy předem připravena.